

FINANSIJSKI TEHNICAR – 3. Raz.- JAVNE FINANSIJE

1. Pojam I predmet izucavanja javnih finansija
2. Pojam javnog sektora
3. Pojam fiskalnog sistema I fiskalne politike
4. Javne potrebe
5. Pojam javnih rashoda
6. Nacela javnih rashoda
7. Vrste javnih rashoda
8. Obim javnih rashoda- minimum I maksimum
9. Funkcija stabilizacije privrednog razvoja
10. Funkcija raspodele nacionalnog dohotka
11. Funkcija usmeravanja privrednih resursa
12. Pojam javnih prihoda
13. Klasifikacija javnih prihoda
14. Pojam I karakteristike poreza
15. Elementi oporezivanja
16. Poreski postupak
17. Ciljevi oporezivanja
18. Transformacija poreza
19. Prevaljivanje poreza
20. Evazija poreza

LITERATURA:

Javne finansije za 3. i 4. Razred srednje ekonomske skole- B. Raicevic, M.Kecman –
Zavod za udzbenike

FINANSIJSKI TEHNICAR - 2. RAZ. – OSNOVI FINANSIJA

1. Pojam I funkcije novca
2. Vrednost novca
3. Pojam inflacije
4. Vrste inflacije
5. Antiinflacione mere
6. Deflacija
7. Devalvacija
8. Revalvacija
9. Apresijacija I depresijacija
10. Novcana masa
11. Drustveni bruto proizvod
12. Drustveni proizvod
13. Nacionalni dohodak
14. Pojam budzeta
15. Struktura budzeta
16. Pojam fondova
17. Pojam I vrste banaka
18. Podela bankarskih poslova
19. Valute I devize
20. Pojam I vidovi osiguranja

LITERATURA:

Osnovi finansija za 2. Raz. Ekonomske skole - finansijski tehnicar, Zavod za udzbenike

FINANSIJSKI ADMINISTRATOR – 3. RAZ. – FINANSIJSKO POSLOVANJE

1. Medjunarodna trgovina
2. Izvori medjunarodne trgovine
3. Spoljna trgovina i Spoljnotrgovinski poslovi
4. Dokumenta u spoljnotrgovinskom poslovanju
5. Principi spoljnotrgovinskog poslovanja
6. INCOTERMS pravila
7. Pojam i struktura platnog bilansa
8. Devizni kurs-pojam i vrste, devalvacija, revalvacija, apresijacija, depresijacija
9. Trziste novca
10. Devizno trziste
11. Trziste kapitala
12. Hartije od vrednosti na trzistu novca
13. Hartije od vrednosti na trzistu kapitala
14. Berze-pojam i vrste
15. Funkcije berze i berzanski poslovi
16. Beogradska berza
17. Metode trgovanja na beogradskoj berzi
18. Indeksi na beogradskoj berzi
19. Medjunarodni monetarni fond
20. Svetska banka

LITERATURA:

Finansijsko poslovanje za 3. Raz. Ekonomske skole, Data status

FINANSIJSKI ADMINISTRATOR – 2. RAZ.- FINANSIJSKO POSLOVANJE

1. FINANSIJSKA FUNKCIJA PREDUZECA

Finansijska funkcija preduzeca spada u 4 osnovne poslovne funkcije u preduzecu (nabavna, prodajna, proizvodna, finansijska).

Predstavlja centralnu funkciju toka reprodukcije, jer se bez nje ne mogu odvijati ni osatle poslovne funkcije u preduzecu. Osnovni posao finansijske funkcije je pribavljanje finansijskih sredstava (finansiranje) - novca I kapitala. Novac predstavlja sredstva koja se koriste u kracim vremenskim intervalima, obicno do godinu dana. Kapital predstavlja novcana sredstva koja se koriste u duzim vremenskim intervalima, duze od godinu dana.

Pored finansiranja u primarne zadatke finansijske funkcije spada I upotreba novcanih sredstava (investiranje) I upravljanje novcanim sredstvima (odrzavanje likvidnosti).

Sekundarni zadaci su:

- Finansijsko planiranje
- Finansijska analiza
- Finansijska kontrola
- Finansijska evidencija
- Finansijsko informisanje I odlucivanje

2. FINANSIJSKA POLITIKA

Je skup nacela, metoda, propisa, mera, instrumenata u sprodvodjenju poslovnih odluka I realizaciji ciljeva I zadataka poslovnih finansija. Predstavlja aktivnost preduzeca na iznalazenju najpovoljnijih finansijskih resenja radi postizanja maksimalnih finasijskih rezultata u poslovanju preduzeca. Osnovni cilj je postizanje I odzavanje finansijske snage preduzeca.

3. FINANSIJSKO PLANIRANJE I PLANOVI

je aktivnost kojom se predviđa i uskladjuje finansijsko poslovanje preduzeca u određenom vremenskom period, donose finansijski planovi. Finansijski plan je instrument poslovne politike koji obuhvata celokupan sistem poslovne aktivnosti i donosi se na određeni vremenski period, pa mogu biti:

- Kratkoročni – na period od godinu dana
- Srednjoročni – na 5 godina
- Dugoročni – na period 10 i više godina

Prema stepenu važnosti:

- Primarni i sekundarni, u zavisnosti od toga koja je poslovna funkcija u preduzecu osnovna u obezbeđivanju sredstava za finansiranje- većinom su primarni planovi-plan nabavke i plan prodaje, a ostali planovi su sekundarni (plan novčanih tokova, plan dugoročnih ulaganja, plan rashoda...)

Prema redovnosti sastavljanja:

- Redovni – kojima se predviđa tekuća poslovna aktivnost preduzeca
- Vanredni – najčešće dugoročnog karaktera i odnose se na investicije i dugoročna ulaganja
- Specijalni – u posebnim prilikama- pri osnivanju, integraciji, likvidaciji preduzeca...

4. BILANS STANJA

Predstavlja sliku zdravstvenog stanja preduzeca u određenom trenutku. U njemu su prikazana sredstva kojim raspolaže preduzeće (aktiva) i izvori tih sredstava (pasiva- obaveze)

Pružaju informacije finansijske informacije o aktivima, obavezama, kapitalu

Aktiva –sredstva u koja preduzeće investira da bi moglo da obavlja poslovne aktivnosti (zemljište, zgrade, oprema, zalihe, gotovina)

Pasiva-obaveze i kapital

Ako preduzece ima aktivu od 25 miliona I obaveze od 15 miliona dinara-ima sopstveni kapital od 10 mil.dinara; ako preduzece ima obaveze vece od active, na pr 28 mil.-preduzece ima negativan sopstveni saldo sto ukazuje na finansijske nevolje

5. BILANS USPEHA

Bilans uspeha, racun uspeha, racun dobitka I gubitka- prikazuje prihode, rashode I rezultate koji su ostvareni u odredjenom vremenskom periodu. To je dvostrani pregled. Sastoji se od leve I desne strane-rashodne I prihodne.

Ako su ukupni prihodi veci od ukupnih rashoda- dobitak, ako su ukupni rashodi veci od ukupnih prihoda-gubitak.

6. IZVESTAJ O NOVCANIM TOKOVIMA

Daje informacije o tokovima finansijskih sredstava, izvorima iz kojih su fin. sredstva pribavljena I njihovoj upotrebi.

Poticu od

- Poslovne aktivnosti (naplata potrazivanja od kupaca, kamate, isplate zarada)
- Investicione aktivnosti (prodaja osnovnog sredstva, prodaja obveznica drugih preduzeca)
- Finansijske aktivnosti (akcije, obveznice, krediti)

Da bi se sastavio izvestaj o novcanim tokovima, neophodno je imati bilans stanja I bilans uspeha na pocetku I na kraju godine.

7.

7. FINANSIJSKI MENADZMENT

Predstavlja upravljanje poslovnim finansijama. Cilj svakog finansijskog menadzera je stvaranje profita. Da bi to ostvario mora da poznaje 5 osnovnih funkcija finansijskog menadzmenta: finansijsko planiranje, fin. organizaciju, fin. rukovodjenje, izbor fin. kadrova, fin. kontrolu.

Zadatak fin. menadzmenta je da obezbedi fin. ulaganja u preduzecu i da ih transformise u profit. Fin. menadzment treba da odgovori na 3 pitanja:

1. Kolika treba da budu ulaganja preduzeca
2. Kakva treba da bude njihova struktura
3. Kako ulaganja u preduzece treba da budu finansirana

8. SREDSTVA I IZVORI SREDSTAVA PREDUZECA

SREDSTVA: osnovna i obrtna

Osnovna sredstva (zemljiste, sume, visegodisnji zasadi, zdrade, oprema) imaju vek trajanja duzi od 1 god., visekratnu upotrebljivost, ne sluze za prodaju is toga se retko konvertuju u gotovinu.

Obrtna sredstva (gotovina ili novac, zalihe, potrazivanja od kupaca) imaju vek upotrebe kraci od 1 god.

Gotovina ili novac je najlikvidniji deo poslovnih sredstava. Njom pocinje i završava se proces reprodukcije.

Zalihe- zalihe sirovina, zalihe nedovrsene proizvodnje, zalihe gotovih proizvoda

Potrazivanja od kupaca predstavlja iznose prodatih a nenaplatenih proizvoda ili usluga, za koja se ocekuje da ce biti naplatenaza manje od 1 god.

IZVORI: sopstveni i pozajmljeni

Sopstveni se formiraju ulozima vlasnika i iz stecenog dobitka.

Mogu biti:

1. Eksterni (akcijski kapital)
2. Interni (akumulirani dobitak i amortizacija)

Pozajmljeni ili tudji se formiraju iz zajednickih ulaganja, zajmova, kredita i sl.

Ukoliko je vece ucesce sopstvenih sredstava u ukupnim - veća je samostalnost.

Ukoliko je vece ucesce pozajmljenih sredstava u ukupnim - veća je zaduzenost.

9. FINANSIJSKA ANALIZA

PREDSTAVLJA proces sistematskog ispitivanja i ocenjivanja rezultata i rezervi u oblasti finansiranja. to je dinamiški process uporedjivanja, rasclanjavanja, koji daje informacije o problemima tokom poslovanja.

Finansijska aktivnost preduzeca se ocenjuje pomocu razlicitih koeficijenata obrta pojedinačnih i ukupnih poslovnih sredstava.

Finansijski položaj obuhvata ocenu rentabilnosti, likvidnosti i fin. strukture preduzeca.

Mogu biti:

1. Pokazatelji likvidnosti
2. Pokazatelji aktivnosti
3. Pokazatelji fin. strukture
4. Pokazatelji rentabilnosti

Dobija se u obliku racio brojeva tj. Razlomaka kojima se jedna velicina stavlja u odnos sa drugom.

10. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

Analiza likvidnosti ima za cilj da utvrdi sposobnost preduzeca da placa dospele obaveze.

1. Opsti racio likvidnosti

Pokazuje sa koliko obrtnih sredstava je pokriven 1 din. kratkorocnih obaveza (odnos 1:1 je zadovoljavajuca likvidnost ili vise u korist obrtnih sredstava)

Opsti racio likvidnosti = obrtna sred. / kratkorocne obaveze

2. Rigorozni (posebni) racio likvidnosti

Iz ukupnih obrtnih sred moraju se izdvojiti likvidna sred. koja cine gotovina, potrazivanja od kupaca, kratkorocni plasmani u hartije od vrednosti.

Rigorozni racio likvid. = likvidna sred. / kratkorocne obaveze

3. Neto obrtna sredstva

Pokazuju koliki se deo obrtnih sred finansira iz dugorocnih izvora finansiranja.

Neto obrtna sred. = obrtna sred. – kratkorocne obaveze

11. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

1. KOEFICIJENT OBRTA DOBAVLJACA
2. KOEFICIJENT OBRTA KUPACA
3. KOEFICIJENT OBRTA ZALIHA
4. KOEFICIJENT OBRTA OBRITNIH SREDSTAVA

12. KOEFICIJENT OBRTA DOBAVLJACA

$KoD = \text{cena koštanja} + \text{promene u saldu zaliha} / \text{prosecni saldo dobavljača}$

Obaveze prema dobavljačima izmiruju se u proseku u visini ovog koeficijenta, a prosečno vreme plaćanja ili starost dobavljača = $360 / KoD$

Pokazuje koliko puta se prosečno godišnje plaćanju obaveze prema dobavljačima. Prosečno vreme plaćanja obaveza pokazuje vremenski period u kojem dobavljači beskamratno kreditiraju preduzeće

13. KOEFICIJENT OBRTA KUPACA

$KoK = \text{neto prihod od realizacije} / \text{prosecan saldo kupaca}$

Pokazuje koliko puta se u nekom periodu naplate potraživanja od kupaca.

Prosecan period naplate ili prosečna starost kupaca = $360 / KoK$

Cilj je da se ovo vreme skрати

14. KOEFICIJENT OBRTA ZALIHA

$KoZ = \text{rashodi prodaje robe} / \text{prosecno stanje zaliha}$
 $= \text{cena koštanja realizovanih proizvoda} / \text{prosecni saldo zaliha}$

Pokazuje koliko se puta zalihe obrnu u toku jedne godine.

Varira u zavisnosti od delatnosti- na pr. Restorani brze hrane imaju 25 puta veći koeficijent obrta od trgovine obuće

15. KOEFICIJENT OBRTA OBRRTNIH SREDSTVA

$Ko \text{ Ukupnih sred.} = \text{neto prihodi od realizacije} / \text{prosecna ukupna sredstva}$

$Ko \text{ sopstvenih sred.} = \text{neto prihodi od realizacije} / \text{prosecna sopstvena sredstva}$

Pokazuje koliko puta se prosečno obrnu ukupna poslovna sredstva ili koliko dinara neto prihoda od realizacije je opstvoreno na svaki dinar angazovanih sredstava.

16. POKAZATELJI FINANSIJSKE STRUKTURE

POKAZUJU odnos sopstvenih i pozajmljenih sredstava u ukupnim sredstvima preduzeća.

Vise sopstvenih = veća samostalnost

Vise pozajmljenih = veća zaduženost

Odnos pozajmljenih prema ukupnim = $\frac{\text{pozajmljeni izvori}}{\text{ukupni izvori}}$

Učesce sopstvenog kapitala u ukupnom kapitalu = $\frac{\text{uložen sopstveni capital}}{\text{uložen pozajmljeni capital}}$

Racio sigurnosti = $\frac{\text{prosečan sopstveni capital}}{\text{prosečan pozajmljeni capital}}$

Pokazuje koliko na jedinicu pozajmljenog kapitala dolazi sopstvenog kapitala

Koeficijent pokriva ukupnog duga = $\frac{\text{poslovni dobitak}}{\text{kamata} + \text{otplata glavnice} \times \frac{1}{1-P}}$
(P-stopa poreza na dobitak)

17. POKAZATELJI RENTABILNOSTI

1. STOPA PRINOSA NA UKUPNA SREDSTVA = $\frac{\text{poslovni dobitak}}{\text{prosečna poslovna sred.}}$
2. STOPA PRINOSA NA SOPSTVENA POSLOVNA SREDSTVA = $\frac{\text{neto profit}}{\text{prosečna sopstvena sred}}$
3. STOPA NETO DOBITKA = $\frac{\text{neto dobitak}}{\text{prosečna poslovna sred.}}$

18. POJAM I VRSTE ZALIHA

ZALIHE SU roba koja se nalazi u skaldistima preduzeca. Obuhvataju: sirovine i repromaterijal, rezervne delove, energente, poluproizvode i gotove proizvode. Zalihe spadaju u obrtna sredstva, jer se reprodukuju u periodu kracem od 1 god.

VRSTE ZALIHA:

1. Sa stanovista proizvodnog preduzeca:
  - zalihe sirovina i materijala
  - zalihe nedovrsene proizvodnje
  - zalihe gotovih proizvoda
2. Sa stanovista trgovinskog preduzeca:
  - Maksimalne zalihe – najveće ekonomski opravdane količine robe u skladistu

- Prekomerne zalihe – nepropadne količine robe u kojima je zarobljen gotov novac
- Minimalne zalihe – najmanje ekonomski opravdane količine robe
- Nedovoljne zalihe – količine koje nisu u stanju da obezbede kontinuitet prodaje
- Optimalne zalihe –najbolje moguće količine robe koje podmiruju potrebe potrošača uz minimalne troškove nabavke

19. TROSKOVI ZALIHA

1. TROSKOVI PORUDZBINE- odnose se na troškove pribavljanja zaliha sirovina i materijala u proizvodnom preduzeću (troškovi ispostavljanja i evidentiranja porudzbine, troškovi smestaja, troškovi kontrole...)
2. TROSKOVI DRZANJA ZALIHA –troškovi uskladištenja, troškovi osiguranja, troškovi zastarelosti zaliha...
3. TROSKOVI NEDOSTATKA ZALIHA – ukoliko preduzeće u skladistu nema dovoljno materijala, morace da poruci ponovo sto povećava troškove porudzbine

OPTIMALNA VELICINA PORUDZBINE je ona količina jednokratno nabavljenih sirovina ili materijala koja obezbedjuje najniže troškove pribavljanja i držanja zaliha

Ukupni troškovi zaliha:

$$T = A / Q \times S + C \times Q / 2 \times i$$

A-ukupna godišnja upotreba materijala

Q-velicina porudzbine u jedinicama

S- troškovi jedne porudzbine

C-nabavna cena

i--Troškovi držanja zaliha u %

20 FINANSIJSKA KONTROLA

Predstavlja skup mera i aktivnosti za proveru delatnosti preduzeca u finansijskom smislu. Njom se potvrđuje ili da finansijska politika i menadžment postizu postavljene ciljeve ili se otkrivaju problem.

Može biti:

1. Interna – obavljaju je lica zaposlena u tom preduzeću, sopstvena kontrolna služba
2. Eksterna – vrše je razne inspekcije i državni organi van preduzeca

Cilj je da se proveri postovanje zakona i dr. propisa , raspodele prihoda, budzetska kontrola, vodjenje racunovodstva...